

DE VERGETENE VAN DE JOODSE BEGRAAFPLAATS OP "'T NIEUW KERKHOF"

door Jan NUYTTEN

Op 9 november 1970 werd ik telefonisch (toen was er nog geen fax) gecontacteerd door de Kanselier van de Canadese ambassade te Brussel, "mademoiselle" L'HEUREUX (what's in a name), in verband met het overlijden te Oostende op 7 november 1970 van een onderdaan.

De genaamde Fred Izak MEER had na het ontschepen van de mailboot "Roi Boudouin" zijn intrek genomen in hotel Mondial (Van Iseghemlaan) alwaar hij dezelfde morgen om 9 uur onverwacht overleed. Op bevel van adjunct-commissaris MOLLEMAN werd het stoffelijk overschot overgebracht naar het stedelijk dodenhuis, op dat ogenblik gevestigd in de vroegere oorlogsschuilkelder op de begraafplaats aan de Nieuwpoortsesteenweg. De overledene was op de terugreis van een familiebezoek in Oostenrijk en zou via een Londense luchthaven terugvliegen naar zijn woonplaats Vancouver (B.C.), Nicolasstreet 9/934.

De overledene was ongehuwd, geboren te Burstyn (Polen) op 18 mei 1904 en de persoon met wie hij samenleefde en gecontacteerd door de ambassade, had gezegd dat hij geen naaste familie meer had en dat hij niet moest gerepatriëerd worden naar Canada. Hij beleed de Joodse godsdienst. Daarenboven werd er die dag op bevel van het parket van Brugge een autopsie uitgevoerd daar de doodsoorzaak onbekend was. Om die reden moest onverwijld een lijkstaf geleverd worden, door de lijkschouwer te verzegelen.

De Canadese ambassade zou de uitvaartkosten voorschieten en verhalen op de contactpersoon uit Vancouver.

Voor de religieuze plechtigheid nam ik contact op met de heer Jacques KALTER, toen de verantwoordelijke voor de Joodse gemeenschap te Oostende. Die eiste dat de overledene zou begraven worden op het Israëlitisch perk op de begraafplaats aan de Stuiverstraat. Dit was evenwel volgens het politiereglement op de begraafplaatsen niet mogelijk, daar bijzettingen op dit perk alleen kunnen gebeuren in grafvergunningen voor 50 jaar. De ambassade was niet bereid deze kosten op zich te nemen en de contactpersoon evenmin. De heer KALTER had inmiddels wel getelefoneerd met de familie uit Oostenrijk en volgens zijn verklaring zouden deze "ten gepaste tijde" naar Oostende komen om het nodige te doen voor de aankoop van kwestieuze grafvergunning. Hoe hij in het bezit gekomen was van het telefoonnummer van de familie, is mij nooit duidelijk geweest.

Intussen kon ik, mede met de nodige druk van Jacques KALTER en na heel wat gehakketak, het Stadsbestuur via het begripvolle afdelingshoofd, de heer Albert VANLERBERGHE, overhalen Fred MEER "voorlopig" te begraven op het Israëlitisch perk, en dit tegen het advies in van het toenmalige hoofd van de begrafenissendienst, de heer Oscar BYL. De grafkuil werd gegraven niet in het verlengde van de bestaande rij vergunningen, maar lijnrecht tegen de afsluithaag palende aan het huidige perk 25. Met het gevolg dat het, in tegenstelling met de andere graven, niet gericht is naar Jeruzalem. Op het graf werd een voorlopig houten grafteken geplaatst met onder een Davidster de vermelding: Fred MEER, 1904 - 1970.

De familie uit Oostenrijk is nooit opgedaagd, de contactpersoon uit Canada evenmin. Het houten grafteken heeft de tand des tijds niet doorstaan en iedereen vergat dit graf, het stadsbestuur inclusief zodat dit voorlopige graf een definitieve grafstede werd. Ware het niet dat bestuurslid en hoofd van de begraafplaatsendienst Koen VERWAERDE mij vertelde dat Ann VANLOO voor de

gidsenkring opzoeken deed in verband met het "Joods kerkhof" of ik was waarschijnlijk dit merkwaardig voorval binnen enkele jaren totaal vergeten.

Nog even vermelden dat het Joods Consistorium te Brussel geen rabbijn kon sturen en de gebedsdienst werd geleid door Jacques KALTER bijgestaan door de heer AFLALOU, toen de verantwoordelijke van het Consistorium voor de organisatie van de uitvaarten. Na de plechtigheid kreeg ik een uitbrander omdat de gebruikte lijkist niet conform was aan de Joodse voorschriften (ruw en niet governist). Maar de tijdsdruk veroorzaakt door de autopsie had mij ongewild verhinderd deze te respecteren.

Enkele dagen na de uitvaart kreeg ik op mijn kantoor het bezoek van de Staatsveiligheid met de vraag of Fred MEER bij mij "enige verklaring had afgelegd". Tot mijn spijt moest ik antwoorden dat het niet gebruikelijk is dat doden praten en noch minder dat ze verklaringen afleggen. Waarvan een verslag werd opgemaakt en door mij zonder schroom ondertekend. Achteraf kreeg ik ook nog het bezoek van een secretaris van ambassade. Men wilde koste wat kost zijn reispass, die blijkbaar was zoekgeraakt, om evidente veiligheidsredenen recupereren.

Eveneens ter aanvulling van de bijdrage van de heer Ivan VAN HYFTE (januarinumnummer van DE PLATE). Ik heb beroepshalve de toestand van de begraafplaats aan de Stuiverstraat gekend voor de uitbreiding van 1965 waarbij o.a. het ereperk en de Calvarieberg werden heraangelegd en waarbij de gronden van het voormalig vliegveld van Stene werden ingelijfd. Voor deze werken lag het "Joodse kerkhof" volledig buiten de omheining (of beter gezegd buiten het domein) van de stedelijke begraafplaats en was het enkel bereikbaar langs een smal aarden pad dat liep net voor de grafkelders welke perk 21 afsluiten.

Misschien kan er nu eindelijk gezorgd worden voor een passend grafmonument voor deze vergetene van het "Joods kerkhof".

Bronnen :

Het archief van Begrafenissen & Crematies N.V.

Akten van Overlijden 1970, nr. 1051

Het register van het stedelijk dodenhuis, nr. 162

Het begrafenisregister van de begraafplaats aan de Stuiverstraat.